

Eldrerådet, funksjonshemmedes råd, utvalg for Helse og sosial mfl

Deres ref:

Vår ref:
2017/509-2

Saksbeh:
Marit Pedersen, 74 38 26 37

Arkivkode:

Dato:
01.06.2017

Høring – forslag til kommunal forskrift om rett til sykehjemsplass m.m.i Nærøy kommune

1. Bakgrunn for høringsnotatet

Det vises til Stortingets behandling av Prop. 99 L (2015–2016) og vedtak av 17. juni 2016 om endringer i pasient- og brukerrettighetsloven og helse- og omsorgstjenesteloven. Bestemmelsene omfatter rett til opphold i sykehjem eller tilsvarende bolig særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester, kriterier og ventelister. Det vises til vedlegg 2, der de nye bestemmelsene gjengis i fulltekst.

En ny bestemmelse i helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 a andre ledd pålegger landets kommuner å utforme lokale forskrifter med kriterier for tildeling av langtidsopphold i sykehjem eller tilsvarende bolig særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester. Forskriften skal videre regulere hvordan kommune skal følge opp pasienter eller brukere som venter på langtidsopphold.

2. Arbeidet med forskriften og Nærøy kommunes vurderinger

Forskriften som nå sendes på høring er en presisering av pasienter og brukeres juridiske rettighet til plass i sykehjem der kommunen ikke på annen forsvarlig måte kan dekke pasienten eller brukerens behov. Dette er en rettighet som ikke er ny, men som finnes i eksisterende lovverk, herunder helse- og omsorgstjenesteloven. I forskriften tydeliggjøres kommunens plikt etter regelverket, samt at selve forskriftsarbeidet har synliggjort rettigheten på en ny måte.

Utkastet til forskrift gjengir også, i det vesentlige, hvordan tildelingsprosessen foregår i Nærøy kommune. En fastsettelse av de viktigste og mest relevante kriteriene som inngår i den faglige helhetsvurderingen ved tildelingsprosess, vil bedre forutsigbarheten for pasienter og brukere. En synliggjøring av de kriteriene som inngår i en tildelingsprosess vil også kunne ha en egenverdi for pasienter og brukere.

Forskriftsutkastet berører også hvordan Nærøy kommune vil kunne håndtere en situasjon der en rettighet til sykehjemsplass ikke vil kunne innfris umiddelbart. Nærøy kommune har over en årrekke satset på gode hjemmebaserte tjenester, slik at eldre har kunnet bo hjemme så lenge som mulig. Nærøy kommune har ikke operert med ventelister for pasienter eller brukere med rett til sykehjemsplass. Slik situasjonen er i dag vil reglene om ventelister ikke ha noen juridisk eller praktisk betydning, da pasienter og brukere i Nærøy kommune, som ikke kan få forsvarlig hjelp på annen måte, får plass i sykehjem eller tilsvarende institusjon.

Slik vi vurderer det vil kommunen heller ikke ha rettslig anledning til å opprette denne type ventelister.

Oversikter over pasienter og brukere som nærmer seg dette omsorgsnivået er viktig å ha. Slik oversikt gjør at pasienter og brukere raskt kan tildeles plass når rett på slik plass oppstår. Kommunen har også oversikt over dem som ønsker og overflyttes til et annet sykehjem av ulike grupper. Disse opplysningene inngår i tildelingsprosessene for den mer overordnede bruken av sykehjemmene. Det er svært viktig å beholde fleksibiliteten, og dette er en av hovedgrunnene til at kommunen i dag kan dekke retten til sykehjemsplass uten unødig opphold. Dette er altså et viktig premiss for å unngå at pasienter og brukere som har krav på det, ikke får den hjelpen de har rett på.

3. Høring, høringsfrist og høringsinstanser

Nærøy kommune skal påse at forskriften er så godt opplyst som mulig før vedtaket, jf. forvaltningsloven § 37. Innhenting av synspunkter og høringsvar fra ulike parter inngår i dette.

Høringsfristen er satt til klokken 12:00 den 31.juli 2017.

Det bes om at høringsvar sendes elektronisk til postmottak@naroy.kommune.no
Merk svaret med saksnummer 2017/509 og «svar på høring om forskrift for tildeling av langtidsopphold i sykehjem i Nærøy kommune».

Dette er en åpen høring som alle kan svare på, både privatpersoner og organisasjoner. Oversikt over høringsinstanser ligger som vedlegg 3. Høringsnotatet er tilgjengelig på kommunens hjemmeside.

4. Videre prosess

På bakgrunn av innkomne høringsvar vil det bli vurdert endringer i det vedlagte forslaget til forskrift. Høringsvarene vil bli oppsummert i et høringsdokument som vil følge saken som vedlegg i den politiske behandlingen.

Forskriften trer i kraft etter vedtak i Nærøy kommune, senest september 2017.

Det er varslet at det også vil bli utarbeidet nasjonale kriterier, og at disse vil tre i kraft på et senere tidspunkt.

Vedlegg	1) Nye lovbestemmelser
	2) Forskrift om rett til langtidsopphold i sykehjem i Nærøy kommune
	3) Liste over høringsinstanser

Marit Pedersen
Helse - og sosialsjef

Vedlegg 1:**Nye lovbestemmelser vedtatt 17. juni 2016.****I**

I lov 2. juli 1999 nr. 63 om pasient- og brukerrettigheter skal ny § 2-1 e lyde:

§ 2-1 e Rett til opphold i sykehjem eller tilsvarende bolig særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester

Pasient eller bruker har rett til opphold i sykehjem eller tilsvarende bolig særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester dersom dette etter en helse- og omsorgsfaglig vurdering er det eneste tilbudet som kan sikre pasienten eller brukeren nødvendige og forsvarlige helse- og omsorgstjenester.

[Pasient eller bruker som med forsvarlig hjelp kan bo hjemme i påvente av langtidsopphold i sykehjem eller tilsvarende bolig særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester, men som oppfyller kriteriene for tildeling av langtidsopphold etter helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 a andre ledd, har rett til vedtak om dette.]

§ 2-7 andre ledd nytt andre punktum skal lyde:

[Tilsvarende gjelder for vedtak etter helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 a.]

II

I lov 24. juni 2011 nr. 30 om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. skal ny § 3-2 a lyde:

§ 3-2 a Kommunens ansvar for tilbud om opphold i sykehjem eller tilsvarende bolig særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester

Kommunen skal tilby opphold i sykehjem eller tilsvarende bolig særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester dersom dette etter en helse- og omsorgsfaglig vurdering er det eneste tilbudet som kan sikre pasienten eller brukeren nødvendige og forsvarlige helse- og omsorgstjenester.

Kommunen skal gi forskrift med kriterier for tildeling av langtidsopphold i sykehjem eller tilsvarende bolig særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester. Forskriften skal også omfatte pasienter og brukere som vil være best tjent med langtidsopphold, men hvor kommunen vurderer at vedkommende med forsvarlig hjelp kan bo hjemme i påvente av langtidsopphold. Forskriften skal videre regulere hvordan kommunen skal følge opp pasienter eller brukere som venter på langtidsopphold.

[Kongen gir forskrift med kriterier for tildeling av langtidsopphold i sykehjem eller tilsvarende bolig særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester. Forskriften skal også omfatte pasienter og brukere som vil være best tjent med langtidsopphold, men hvor kommunen vurderer at vedkommende med forsvarlig hjelp kan bo hjemme i påvente av langtidsopphold. Kommunen skal treffe vedtak om kriteriene etter andre ledd er oppfylt. Kommunen skal føre ventelister over pasienter og brukere som venter på langtidsopphold etter andre ledd.]

III

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.

Bestemmelsene som står i klammer er ennå ikke satt i kraft, men de delene av bestemmelsene som har betydning for kommunene ventes å settes i kraft fra 1. juli 2017.

Vedlegg 2

FORSKRIFT TIL HELSE- OG OMSORGSTJENESTELOVEN OM KRITERIER FOR RETT TIL TILBUD OM LANGTIDSOPPHOLD I SYKEHJEM ELLER TILSVARENDE NÆRØY KOMMUNE

Hjemmel: Vedtatt i Nærøy kommunestyre (xx.xx.2017) med hjemmel i lov 24. juni 2011 nr. 30 om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven) § 3-2 a andre ledd.

§ 1 Formål

Forskriftens formål er å sikre at pasienter eller brukere får nødvendig og forsvarlig helse- og omsorgstjenester jf. helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 a.

Forskriften skal fastsette kriterier for tildeling av langtidsopphold i sykehjem, samt beskrive hvordan kommunen skal følge opp pasienter eller brukere som venter på langtidsopphold.

§ 2 Virkeområde

Forskriften gjelder personer som kommunen har ansvar for å yte tjenester etter helse- og omsorgstjenesteloven og pasient- og brukerrettighetsloven.

§ 3 Definisjoner

I henhold til helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 a annet ledd gjelder kommunens plikt til å gi langtidsopphold i sykehjem eller tilsvarende bolig særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester. I Nærøy kommune vil dette omfatte langtidsopphold i sykehjem.

Med *langtidsopphold* menes tidsubegrenset opphold der pasienten eller brukerens helsetilstand og behov for helse- og omsorgstjenester gjør at det ikke er sannsynlig at vedkommende vil flytte hjem eller få tilbud om lavere grad av helse- og omsorgstjenester.

Med *IPLOS skår* menes standard for vurdering av hjelpebehov som benyttes av IPLOS, se forskrift om pseudonymt register for individbasert helse- og omsorgsstatistikk. IPLOS skårinndeling går fra 1 til 5 der 1 er ikke hjelpebehov og 5 er fullt hjelpebehov, se IPLOS veileder IS-1112(2015)

Ventelistestatus betyr at pasient og bruker som står på venteliste kan bo hjemme med forsvarlig hjelp.

§ 4 Kriterier for rett til langtidsopphold i sykehjem

Pasienter eller brukere har rett til langtidsopphold i sykehjem dersom dette etter en helse- og omsorgsfaglig vurdering er det eneste tilbudet som kan sikre pasienten eller brukeren nødvendig og forsvarlig helse- og omsorgstjenester.

1 den som har omfattende tjenestebehov - jmfør nr. 4 i denne paragrafen- har rett til langtidsopphold dersom man ikke med andre tjenester og helsehjelp eller på annen måte kan sikre nødvendige og forsvarlige helse- og omsorgstjenester

2 den som med forsvarlig hjelp kan bo hjemme i påvente av langtidsopphold og som:

- har omfattende behov jmfør punkt 4 i denne paragrafen og
- vil være best tjent med langtidsopphold

oppfyller kriteriene for langtidsopphold og har rett til vedtak om dette. Pasient og bruker må være best tjent med langtidsopphold sammenliknet konkret med det tjenestetilbud pasient og bruker vil få i hjemmet.

3 det skal legges vekt på

- best mulig utvikling av fysisk og psykisk helse og kognitiv status og ivaretagelse av funksjons og mestringsevne
- pasient og brukers mening, evt. også pårørendes mening der det følger av pårørendes roller etter pasient- og brukerrettighetsloven kap. 3.

4 en pasient eller bruker har omfattende tjenestebehov hvis pasienten eller brukeren har stort eller fullt behov for hjelp, IPLOS skår 4 eller 5 på alle punktene nedenfor:

- hjelp til personlig hygiene
- hjelp med ernæring
- hjelp med forflytning
- tilsyn og hjelp ved kognitiv svikt, langtkommen demens eller psykisk sykdom
- hjelp til å ivareta egenomsorg, herunder administrasjon av legemidler
- tilsyn og hjelp ved somatisk sykdom
- tjenestebehovet er omfattende p.g.a. den samlede situasjon eller etter en helhetsvurdering

Andre forhold som skal være vurdert før kommunen fatter sin avgjørelse er:

- boforhold og tilpasning av bolig, ev. skal alternativt botilbud være vurdert iht. pasientens eller brukerens fysiske, psykiske eller sosiale situasjon,
- tilrettelegging av hjelp i hjemmet, f.eks. hverdagsrehabilitering, hjemmesykepleie og/eller hjemmehjelp,
- korttids- /rullerende avlastning i sykehjem,
- sosiale støttetiltak, f.eks. dagsenter,
- trygghetsskapende tiltak og velferdsteknologi, og
- familiesituasjon og nettverk skal være kartlagt.

§ 5 Venteliste

Pasienter eller brukere som oppfyller kriteriene for langtidsplass, har rett å stå på venteliste dersom det på søknadstidspunktet ikke er ledige sykehjems plasser.

Pasienter og brukere som nevnt under § 4 har rett til å stå på venteliste til langtidsopphold til de kan prioriteres til ledig plass. Pasient eller bruker prioriteres til ledig plass når vedkommende ikke kan bo hjemme med forsvarlig hjelp. Deretter prioriteres pasient eller bruker som har størst behov.

§ 6 Oppfølging av pasienter og brukere på venteliste

Kommunen skal sørge for at pasienter eller brukere som står på venteliste tilbys nødvendig og forsvarlig helse- og omsorgstjenester i påvente av en langtidsplassering.

Kommunen skal holde oversikt over personer eller brukere som står på venteliste og fortløpende vurdere deres behov for tjenester.

Pasienter og brukere som settes på ventelisten skal kartlegges med hensyn på faglig forsvarlig hjelp og risiko for liv og helse.

Pasienter og brukere som står på venteliste skal følges opp med løpende vurdering etter gjeldende retningslinjer i Nærøy kommune. I vurderingen skal det tas stilling til ventelistestatus og dokumentere avgjørelsen med den hyppighet som fastsettes for den enkelte.

Hyppigheten kan ikke settes sjeldnere enn en gang pr måned.

Pasient og bruker evt. pårørende eller verge skal holdes orientert og gis anledning til å uttale seg om vurdering av ventelistestatus med den hyppighet som avtales for den enkelte. Forsvarlighetsvurderingen skal nedskrives i pasientens journal og skal på forespørsel utleveres til pasienten selv eller den som har fullmakt evt. pårørende når det følger av pasient og brukerrettighetsloven kap. 3.

§ 7 Saksbehandling og klage

Kommunen skal fatte vedtak om innvilgelse eller avslag på søknad om langtidsopphold i sykehjem. Dersom pasienter eller brukers rett på sykehjemsplass ikke kan innfris grunnet mangel på ledige sykehjemsplasser jf. § 6, skal det fastsettes vedtak om å settes på venteliste, samt vedtak om nødvendige og forsvarlige helse- og omsorgstjenester i påvente av plass.

Vedtaket etter denne bestemmelsen kan påklages til Fylkesmannen Nord Trøndelag med hjemmel i pasient- og brukerrettighetsloven § 7-2.

De ordinære saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven og pasient- og brukerrettighetsloven kommer til anvendelse.

§ 9 Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. oktober 2017.

Vedlegg 3:

Høringsinstanser

- Eldrerådet i Nærøy kommune
- Rådet for funksjonshemmede i Nærøy kommune (RFF)
- Norges Handikapforbund Nord Trøndelag
- Ansattes organisasjoner Nærøy kommune

- Demensforening
- Fylkesmannen i Nord-Trøndelag
- Pasient- og brukerombudet i Nord-Trøndelag